

**Program hospodárskeho
a sociálneho rozvoja obce Orávka
na roky 2024 – 2030**

Spracovateľ:	Občianske združenie „Dajme šancu nechceným pri Slanej“ v Riečke, Riečka 8, 98045 Štrkovec, IČO: 42195535 Email: snacaprislanej@gmail.com Mobil: 0917266319
Zadávatel':	Obec Orávka
Gestor:	Ing. Ján Lichanec
Koordinátor prác:	Mgr. Oskár Tóth, PhD.
Verzia:	1.0
Dátum schválenia:	

Obsah

Zoznam skratiek.....	4
Zoznam tabuliek.....	5
Zoznam grafov	6
1. Úvod.....	7
1.1. Inštitucionálne východiská.....	7
1.2. Obsahové východiská	8
1.3. Relevantné východiská z nadradených programových a strategických dokumentov	8
1.4. Informácie o prípravnom procese, participatívnej tvorbe PHSR.....	9
2. Analytické východiská	10
2.1. Zhodnotenie stratégií, dokumentov, opatrení, aktivít a projektov realizovaných v minulosti.....	10
2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov	11
História obce	11
Prírodné pomery.....	12
Pôdne pomery	13
Demografia.....	14
Vzdelanie	18
Kultúrno – spoločenský život v obci	19
Bytová politika	19
Ekonomika	20
Sociálne služby	22
2.3. Identifikácia výziev, limitov a problémov	22
2.4. Strom výziev a problémov	24
2.5. Výstup SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie.....	25
3. Rozvojová stratégia	27
3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ.....	27
3.2. Štruktúra priorít a ich väzby.....	27
3.3. Systém cieľov, ich súvislostí.....	28
4. Implementačný plán a plán monitorovania.....	34
4.1. Nástroje, opatrenia, aktivity na implementáciu stratégie	34
4.2. Systém monitorovania plnenia priorít a cieľov stratégie.....	35
5. Plán využitia zdrojov a finančný plán	38
5.1. Plán využitia zdrojov, finančný plán implementácie stratégie.....	38
6. Riadenie implementácie	46
6.1. Zabezpečenie súladu programového rozpočtu s plánom implementácie stratégie PHSR, zaraďovanie projektov do financovania	46
7. Literárne zdroje	47
Zoznam dokumentov a literárnych zdrojov.....	47

Zoznam skratiek

BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj

ČOV – čistička odpadových vôd

MIRRI SR – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

NRO – Najmenej rozvinutý región

OcÚ – Obecný úrad

OP SK – Operačný program Slovensko

OÚ – Okresný úrad

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

POO – Plán obnovy a odolnosti SR

SWOT analýza – Analýza silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození

ÚPSVaR – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

VÚC – Vyšší územný celok

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Harmonogram spracovania PHSR	9
Tabuľka 2 Ex post hodnotenie predchádzajúceho PHSR	10
Tabuľka 3 Základná charakteristika obce	11
Tabuľka 4 Pôdny fond obce v ha	13
Tabuľka 5 Rozdelenie obyvateľov podľa pohlavia	14
Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva	15
Tabuľka 7 Počet obyvateľov (k 31.12.)	16
Tabuľka 8 Prirodzený prírastok v obci	17
Tabuľka 9 Celkový prírastok v obci.....	17
Tabuľka 10 Náboženské vyznanie obyvateľov.....	18
Tabuľka 11 Národnosť obyvateľov v obci	18
Tabuľka 12 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov	19
Tabuľka 13 Kultúrno - spoločenské podujatia v obci.....	19
Tabuľka 14 Domový a bytový fond	19
Tabuľka 15 História výstavby	20
Tabuľka 16 Majetok obce	20
Tabuľka 17 Počet zamestnancov vo verejnej správe	21
Tabuľka 18 Evidencia podnikateľských subjektov	21
Tabuľka 20 PEST analýza.....	23
Tabuľka 21 Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík (rozvoja územia).....	24
Tabuľka 22 SWOT analýza	25
Tabuľka 23 Špecifické ciele a opatrenia rozvoja	28
Tabuľka 24 Súhrn opatrení, projektov podľa prioritných oblastí	29
Tabuľka 25 Ukazovatele vstupov, výsledkov, dopadov PHSR	31
Tabuľka 26 Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2023-2030.....	36
Tabuľka 27 Akčný plán na roky 2023-2030.....	36
Tabuľka 28 Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica.....	40
Tabuľka 29 Indikatívny rozpočet - sumarizácia	42
Tabuľka 30 Rozdelenie alokácie prostriedkov z POO SR na komponenty v piatich kľúčových oblastiach.....	43
Tabuľka 31 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov.....	46

Zoznam grafov

Graf 1 Štruktúra pôdneho fondu obce.....	13
Graf 2 Štruktúra poľnohospodárskej pôdy	14
Graf 3 Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy	14
Graf 4 Rozdelenie obyvateľov podľa pohlavia	15
Graf 5 Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa veku	16
Graf 6 Vývoj počtu obyvateľov v obci.....	16
Graf 7 Vývoj celkového prírastku obyvateľstva v obci.....	17
Graf 8 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci	21
Graf 9 Stratégia SWOT analýzy	26

1. Úvod

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Orávka na roky 2024 – 2030 (ďalej len PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. PHSR je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Prostredníctvom PHSR obce sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, hospodársku a environmentálnu sféru.

PHSR spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.

1.1. Inštitucionálne východiská

PHSR obce je strednodobým rozvojovým dokumentom v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v NSRR, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja príslušnej VÚC a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce.

Tento strategický dokument sa skladá z:

- analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,
- finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov umožňuje spoločné spracovanie PHSR pre viacero obcí, pričom tento spoločný program rozvoja obcí je strednodobým rozvojovým dokumentom vypracovaným v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v NSRR a zohľadňuje ciele

a priority ustanovené v programe rozvoja VÚC na území ktorého sa obce nachádzajú. Je vypracovaný podľa záväzných častí územnoplánovacích dokumentácií združených obcí a jeho obsah je identický s obsahom programu rozvoja obce.

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je existencia PHSR podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty obce resp. VÚC, tak jeho spracovanie by malo byť motivované predovšetkým potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania ich samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja obce, skupiny obcí, či VÚC.

1.2. Obsahové východiská

Potreba plánovania rozvoja na lokálnej úrovni vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení z § 1 ods. 2, v ktorom zákon ustanovuje úlohu obce pri výkone samosprávy, a to starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potrieb jej obyvateľov.

Zlepšenie kvality verejnej správy patrí k prioritám rozvoja štátu a je aj verejnou vnímanou záležitosťou. Základnou výzvou v tejto oblasti je potreba lepšej koordinácie a zosúladovania a synergického pôsobenia prierezových politík pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy, čo pomôže zlepšiť prepojenie politík a strategických rozhodnutí s plánovanými výdavkami, identifikovať nedostatky, odstrániť rozpočtovú fragmentáciu (roztrieštenosť) a zbytočné duplicity na národnej aj regionálnej úrovni. Napriek mnohým pozitívnym krokom sa Slovenská republika stále borí s nízkou efektívnosťou strategického riadenia regionálneho rozvoja a najmä nízkou súčinnosťou s aktérmi regionálneho rozvoja pri tvorbe a implementácii stratégií regionálneho rozvoja. Na tieto nedostatky dlhodobo upozorňuje aj OECD vo svojich dokumentoch týkajúcich sa rozvoja a verejnej správy na Slovensku kvôli nedostatočnému strategickému riadeniu.

Územím spracovania dokumentu je katastrálne územie obce Orávka, ktorá leží v okrese Rimavská Sobota.

1.3. Relevantné východiská z nadradených programových a strategických dokumentov

Hlavnými nadradenými programovými a strategickými dokumentami sú Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030, Partnerská dohoda, Operačný program Slovensko, KÚRS, PHSR BBSK a Územný plán BBSK, ako aj ďalšie rezortné koncepcie.

Základom pre nové programové obdobie je 5 politických cieľov Európskej únie:

- **Inteligentnejšia** a konkurencieschopnejšia **Európa**
- **Zelenšia** nízkouhlíková **Európa**
- **Prepojenejšia** **Európa**
- **Sociálnejšia** **Európa**
- **Európa bližšie k občanom**

Pre stratégiu PHSR obce Orávka sú relevantnými výstupmi predovšetkým záväzky SR v oblasti opatrení voči zmene klímy, znižovaniu emisií uhlíka a energetickej náročnosti budov, dobudovaniu vodovodov a kanalizácií, zavádzaniu inovácií a obehového hospodárstva, posilňovaniu bezemisnej mobility, ako aj opatrenia v sociálnej oblasti, ochrany kultúrneho dedičstva a rozvoja cestovného ruchu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2022 – 2030. Rozvojová vízia samosprávneho kraja:

„Kraj, kde ľudia chcú pracovať, žiť a plnohodnotne tráviť čas.“

Hlavným cieľom **PHSR BBSK** je zvýšiť atraktivnosť kraja pre obyvateľov, investorov a návštevníkov. Na dosiahnutie uvedeného cieľa boli stanovené štyri priority:

- I. *Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika*
- II. *Zelený kraj pre budúce generácie*
- III. *Vzdelaná a súdržná spoločnosť*
- IV. *Prepojený kraj*

1.4. Informácie o prípravnom procese, participatívnej tvorbe PHSR

Proces tvorby PHSR obce Orávka bol odhadnutý na mesiace. S prácou sa začalo v apríli roku 2022 zberom potrebných štatistických dát. Nasledujúca tabuľka č. 1 predstavuje stručný harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí PHSR.

Tabuľka 1 Harmonogram spracovania PHSR

Rok	2023					2024		
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Úvod								
Analytická časť								
Strategická časť								
Programová časť								
Realizačná časť								
Finančná časť								
Záver								

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Prvým krokom harmonogramu spracovania PHSR bolo zostavenie a schválenie vstupnej správy pre spracovanie PHSR obce Orávka obecným zastupiteľstvom. V rámci úvodných príprav bolo iniciované zriadenie riadiacej a pracovnej skupiny. Nasledujúcim krokom bolo zverejnenie informácie o spracovaní PHSR v rámci informovanosti verejnosti. Analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia a získanie podkladov pre analytickú časť bola nasledujúcim krokom. Ex post hodnotenie PHSR z minulého obdobia bolo nutným procesom pre získanie vstupných informácií do programovej časti. Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení. Programová a strategická časť dokumentu bola spracovaná na základe stretnutí relevantných aktérov územia a výsledkov dotazníkového prieskumu obyvateľov obce. Následné prerokovanie opatrení na zastupiteľstve a verejnom prerokovaní zavrášilo

proces prípravy strategickej časti, ktorá vyústila do návrhu aktivít a prípravy projektov. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavovalo finančnú časť procesu spracovania PHSR spolu so zapracovaním indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce. Finalizácia dokumentu predstavovala verejné pripomienkovanie, prerokovanie a schválenie PHSR zastupiteľstvom obce.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie stratégií, dokumentov, opatrení, aktivít a projektov realizovaných v minulosti

V minulosti obec Orávka mala zapracovaný strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja v dokumente „*Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2016-2022*“. Uvedený dokument slúžil ako strategický rozvojový dokument pre konkrétnu obec. Samospráva smerovala svoje rozvojové aktivity k dosiahnutiu vízie sformulovanej na základe ankety s obyvateľmi obce:

„Orávka je peknou a čistou obcou, je to otvorená a bezpečná obec občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou realizáciou regionálnych politík, využitím verejných a súkromných investícií sa využije jej vnútorný potenciál pre rozvoj obce, dôjde k vyrovnaniu regionálnych disparít a k vyváženému rozvoju obce. Obec, kde občania dobre spolunažívajú a vážia si hodnoty okolo seba. Obec, kde ľudia radi, spokojne a plnohodnotne žijú.“

Tabuľka č. 2 uvádza prehľad všetkých zrealizovaných projektov a podporených aktivít v predchádzajúcom období, ktoré boli financované alebo spolufinancované obcou na konkrétnom území a ich realizácia mala vplyv na rozvoj obce a životnú úroveň jej obyvateľov.

Tabuľka 2 Ex post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

č	Názov investície – projekt, obec, okres, samosprávny kraj	Rok začatia	Ukazovateľ / Merná jednotka	Finančné prostriedky podľa zdrojov		
		Rok dokončenia		Verejné investície (EÚ, ŠR, Štátne účel. Fondy, Úvery so záruk. Štátu, VÚC)	Vlastné zdroje	Iné zdroje
0	1	3	4	6	7	8
1	(Rekonštrukcia KD pre seniorov)	2018 2018		150.000.-€	2.500.-€	
2	Zachovanie kultúrneho dedičstva	2016 2016		8.500.-€	4.300.-€	
3	Obnova športového ihriska	2010 2012		2.300.-€	1.500.-€	
4	Obchod v obci	2018 N/A		10.500.-€	1.500.-€	
5	Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácií	2019 2020		96.500.-€	1.500.-€	

6	Zriadenie kamerového systému	2016		5.000.-€	500.-€	
		2017				
7	Obnova verejného osvetlenia	2016		10.500.-€	1.050.-€	
		2017				
8	Obnova vstupu KD a sály KD	2021		5.000.-€	11.000.-€	
		2022				
9	Chodník do kD	2022			5.500.-€	
		2022				
10.	Rekonštrukcia strechy na budove bývalej ZS	2022		11.360.-€	1.360.-	
		2022				

Zdroj: Vlastné spracovanie, Databáza obce.

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Napriek predchádzajúcim snahám a možnostiam obce, stále sa nedokáže vymaniť z menej priaznivých ukazovateľov ekonomického rozvoja. V prípade, že by sa nerealizovala stratégia PHSR, znamenalo by to ešte väčšie prehlbovanie disparít a zaostávania. Podstatu zaostávania tvorí vyľudnenie regiónov, starnutie obyvateľov, únik mladých vzdelaných ľudí, malý počet adekvátnych pracovných miest v okrese a možnosti trávenia voľného času obyvateľov. To by mohlo viesť k rapídному hospodárskemu, sociálnemu i kultúrnemu úpadku a až k patologickým javom a poškodeniu prírodných hodnôt územia.

Tabuľka 3 Základná charakteristika obce

Kód obce	515248
Názov okresu	Rimavská Sobota
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	Obec
PSC	980 42
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1922
Nadmorská výška stredu obce v m.n.m.	198
Celková výmera územia obce (km ²)	7,18
Počet obyvateľov (k 31.12.2021)	159
Hustota obyvateľstva na km ²	22,14

Zdroj: Vlastné spracovanie.

História obce

Obec bola založená po vzniku v roku 1922 slovenskými prisťahovalcami z oblasti Tatier a Oravy z Poľskej časti. Prišli sem hospodáriť na rozparcelovaný bývalý veľkostatok Coburgovcov. Ferdinand Maximilián Karol Leopold Mária Coburg. Jednoduchšie, Ferdinand Bulharský. Cár, ktorý sa na Slovensku ocitol v exile. Do dnešnej Orávky v roku 1922 prišlo 326 ľudí, čo predstavovalo 64 slovenských rodín, ktorí by v dôsledku podpísania Trianónskej zmluvy v roku 1920 sa stali obyvateľmi Poľska. Pokiaľ chceli po vytvorení hraníc Československa po 1. svetovej vojne predkovia terajších obyvateľov Orávky, goralí z oblasti južného Poľska a Oravy žiť na

Slovensku museli sa presťahovať. Bolo im poskytnuté územie na juhu Slovenska, ktoré sa vytvorilo z časti katastrálnych území Rimavská Seč a Cakov, okolo Coburgovského kaštieľa a coburgovských statkov. Do časti s názvom Čobánka, oblasť vytvorená z katastrálneho územia Rimavská Seč sa prisťahovali rodiny a to: Jurčákovci, Kudjovci, Režutkovci, Cisárykovci, Zosiakovci, Oravcovci, Adamčíkovci, Vojtušákovci, Pastvovci.

Do časti Kacagó tvorenej z časti katastra Rimavská Seč a Cakov sa prisťahovali rodiny a to: Marmulákovci, Bialoňovci, Jurčákovci, Klapišovci, Kubackovci, Jablonský, Privarovci, Vykydalovci, Machajovci, Vyrvovci, Moňákovci, Baneckovci, Podzimekovci, Oškvarekovci, Bolčárovci, Rapčaniakovci.

Následne počas nasledujúcich rokov sa prisťahovali rodiny a to: Bielšovci, Brenkusovci, Chovancovci, Janoviakovci, Jablonský, Kovalčíkovci, Kudjovci, Lachovci, Piecušiakovci, Režutkovci, Moňákovci, Vontorčíkovci, Lipničianovci, Michalicovci, Zemančíkovci, Adamčíkovci, Vyrvovci, Lašákovci, Bialoňovci, Lipničianovci.

Treba pritom poznamenať, že pre týchto Oravcov bol nový začiatok veľmi ťažký. Doma nemohli predať svoje majetky a museli sa zadlžiť keď si chceli kúpiť nové majetky. Okrem toho svoje hospodárstvo zakladali v čase hospodárskej krízy a taktiež pôda, ktorú kúpili sa značne líšila od hornu - oravskej pôdy a taktiež plodiny pestované boli úplne inakšie, náradie na obrábanie sa líšilo od ich náradia. Boli ďaleko od domova a v úvode mnohí museli bývať v hospodárskych budovách. Boli stavané tzv. legionárske domy. Kým sa stačili aklimatizovať po Mníchove 1938 a Viedenskej arbitráži uvedené územie pripadlo Maďarsku. Obyvatelia prišli o svoj majetok a museli sa násilne vysťahovať na územie Slovenska. Po skončení II. svetovej vojny sa obyvatelia vrátili domov a museli začať odznova. Občania postavili dedinu opätovne a začali obrábať pôdu a stavať si nové obydlia. 28.12.1957 bol skolaudovaný nový Kultúrny dom spojený s obecným úradom. Tento v 60. rokoch bol dostavaný o ďalšie priestory. V uvedenej budove boli aj kancelárie novozaloženého poľnohospodárskeho družstva, ktoré prešlo rôznymi premenami až po akciovú spoločnosť, ktorá začiatkom 21. storočia zaniklo. Následne na pôde začali pracovať súkromníci, ktorí sa vykryštalizovali do súčasného stavu. Kultúrny dom prešiel veľkou rekonštrukciou v roku 2012 a 2022. V obci bola postavená škola, ktorá bola v rokoch 2008 vyradená z evidencie škôl. Budova bola rekonštruovaná v roku 20

Dominantou obce sa stal nový Rímsko - katolícky kostol Sedembolesnej Panny Márie, ktorý bol postavený v rokoch 1993 – 1995, a strecha vymenená v roku 2013.

Prírodné pomery

Obec leží v južnej časti Rimavskej kotliny, na ľavobrežných terasách Rimavy. Nadmorská výška v strede obce je 192 m n. m., v chotári 162 – 211 m n. m. Odlesnený chotár na rovine a terasách pahorkatiny tvoria treťohorné slieňovce a pieskovce, pokryté riečnymi uloženinami a sprašovými hlinami. Má hnedozemné, lužné a nivné pôdy. Na základe hodnotenia stavu ovzdušia v obci Orávka nie sú prekročené denné limity hodnôt meraných látok a nevyžadujú si zvláštnu pozornosť z hľadiska

výnimočných opatrení. To umožňuje samospráve sústrediť sa na drobné zdroje znečistenia, zdroje znečistenia z dopravy a starostlivosť o zeleň.

Pôdne pomery

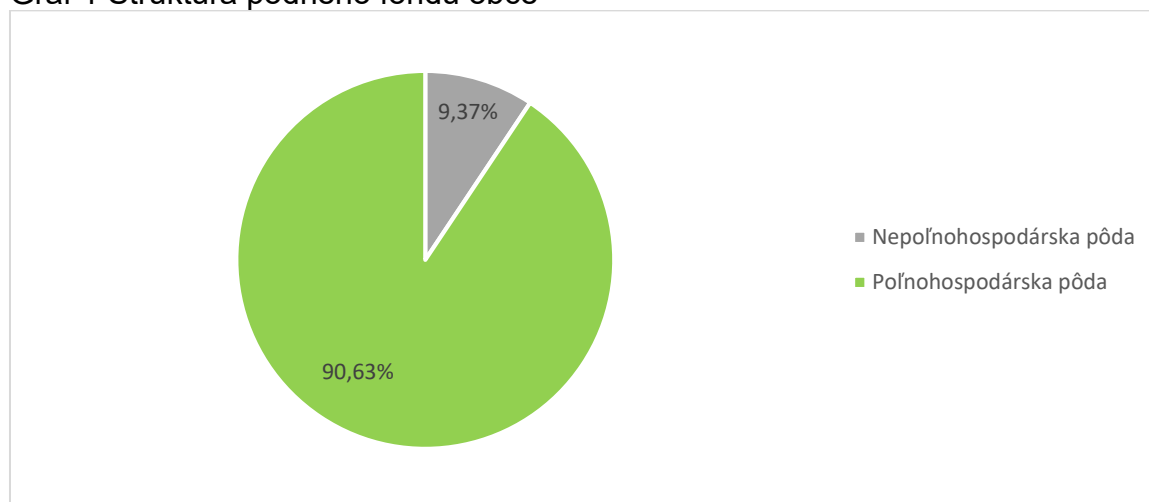
V rámci pôdneho fondu v obci Orávka má významne väčšie zastúpenie poľnohospodárska pôda (90,63 % graf č.1 nižšie). Pôdne pomery bližšie popisuje tabuľka 4.

Tabuľka 4 Pôdny fond obce v ha

Celková výmera	718,57
Orná pôda	563,79
Chmeľnice	0,00
Vinice	0,00
Záhrady	7,64
Ovocné sady	0,00
TTP	79,83
Lesné pozemky	10,76
Vodné plochy	11,04
Zastavané plochy a nádvorcia	38,98
Ostatné plochy	6,53

Zdroj: Štatistický úrad SR

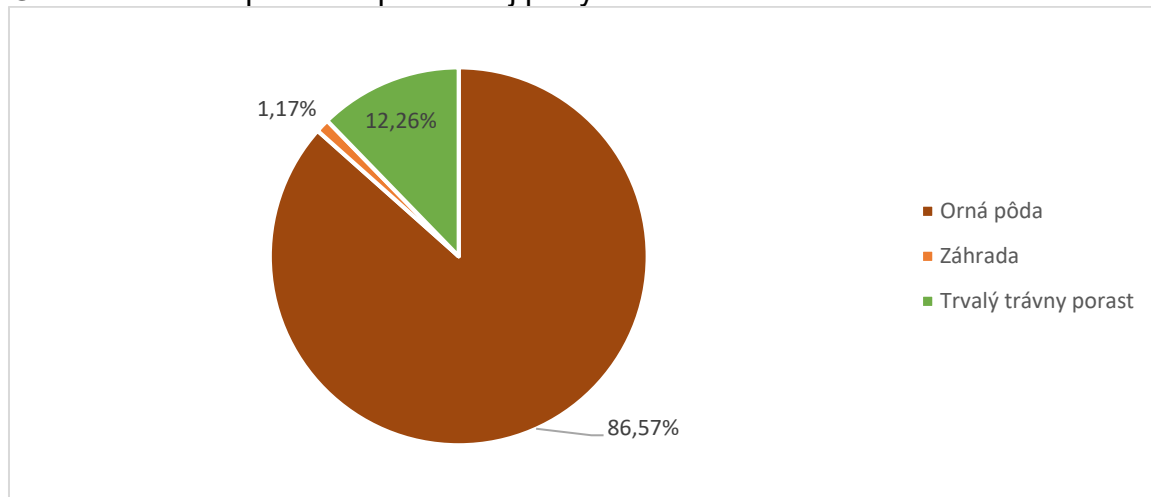
Graf 1 Štruktúra pôdneho fondu obce

Zdroj: Štatistický úrad SR

Štruktúru poľnohospodárskej pôdy v obci Orávka tvoria tri kategórie pôdy. Z najväčšej časti ju tvorí orná pôda 86,57 %, nasledujú trvalé trávne porasty 12,26 % a záhrady 1,17 % (graf č.2).

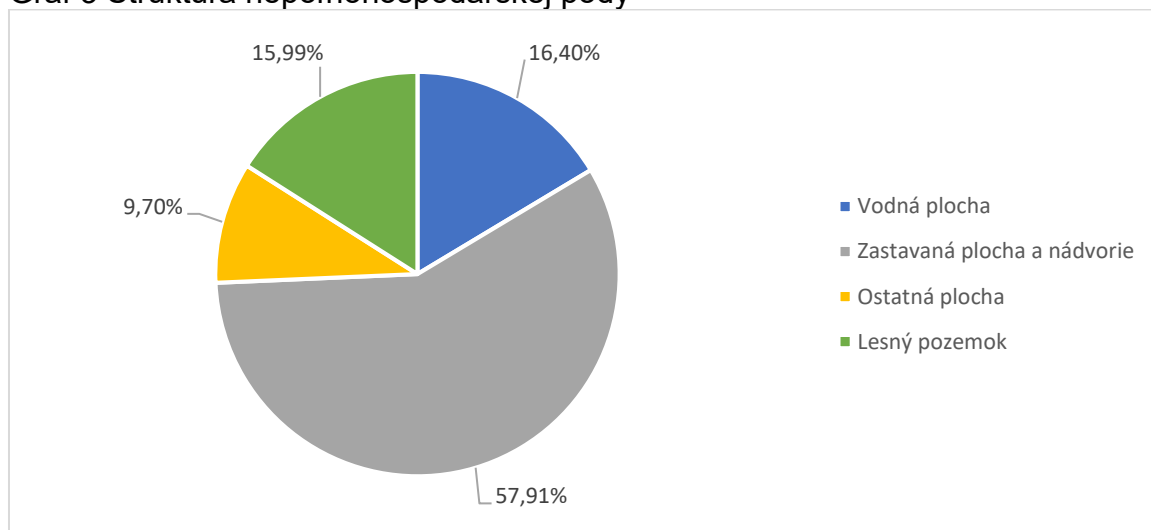
Graf 2 Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Štatistický úrad SR

Nepoľnohospodársku pôdu tvorí v najväčšej miere kategória pôdy zastavaná plocha a nádvorie 57,91 % nasleduje vodná plocha 16,40 %, lesný pozemok 15,99 % a ostatná plocha v podiely 9,70 %. Štruktúru nepoľnohospodárskej pôdy popisuje graf č.3.

Graf 3 Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Štatistický úrad SR

Demografia

Samospráva patrí počtom obyvateľov k malým obciam okresu Rimavská Sobota. Počet obyvateľov v obci Orávka k 31.12.2022 bol 159 obyvateľov (ŠÚ SR). V obci k termínu zistených údajov žilo 84 žien a 75 mužov (tabuľka č.5).

Tabuľka 5 Rozdelenie obyvateľov podľa pohlavia

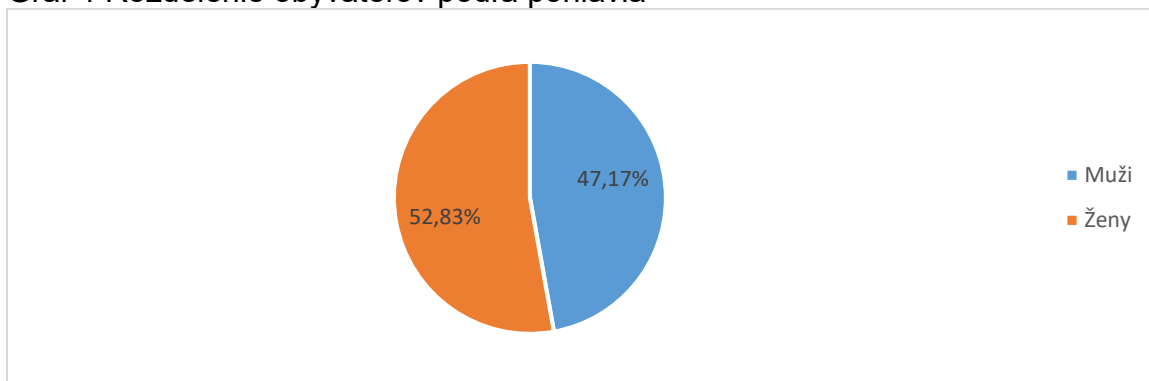
Rod	Počet
Muži	75
Ženy	84

SPOLU	159
-------	-----

Zdroj: Štatistický úrad SR (Moja obec v štatistikách)

Podiel žien v obci predstavuje 52,83 % a mužov 47,17 % na základe údajov Štatistického úradu SR (graf č.4).

Graf 4 Rozdelenie obyvateľov podľa pohlavia

Zdroj: Štatistický úrad SR (Moja obec v štatistikách)

V obci Orávka najväčšiu skupinu 98 obyvateľov tvorí veková skupina produktívneho veku (15-64 rokov), druhú najpočetnejšiu vekovú skupinu 37 obyvateľov je poproduktívneho veku (65 rokov a viac) a najmenej početnú skupinu 24 obyvateľov tvorí vekovú skupinu predproduktívneho veku (0-14 rokov).

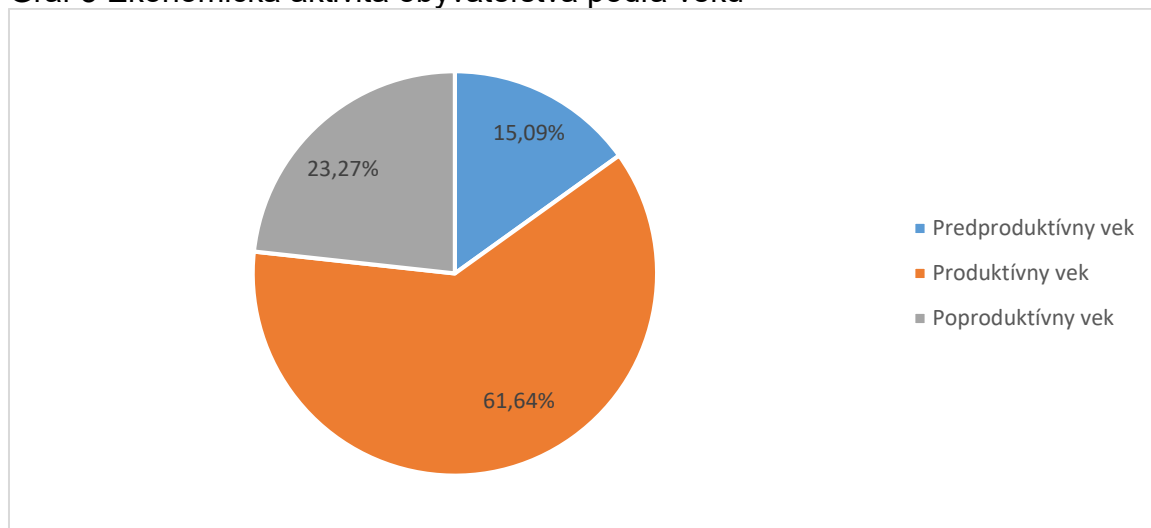
Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ekonomická aktivita	Počet
Predproduktívny vek	24
Produktívny vek	98
Poproduktívny vek	37

Zdroj: Štatistický úrad SR (Moja obec v štatistikách)

Obyvatelia produktívneho veku obce Orávka tvoria 61,64 %, poproduktívneho veku 23,27 %, a predproduktívneho veku 15,09 % všetkých obyvateľov obce (graf č.5).

Graf 5 Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa veku

Zdroj: Štatistický úrad SR (Moja obec v štatistikách)

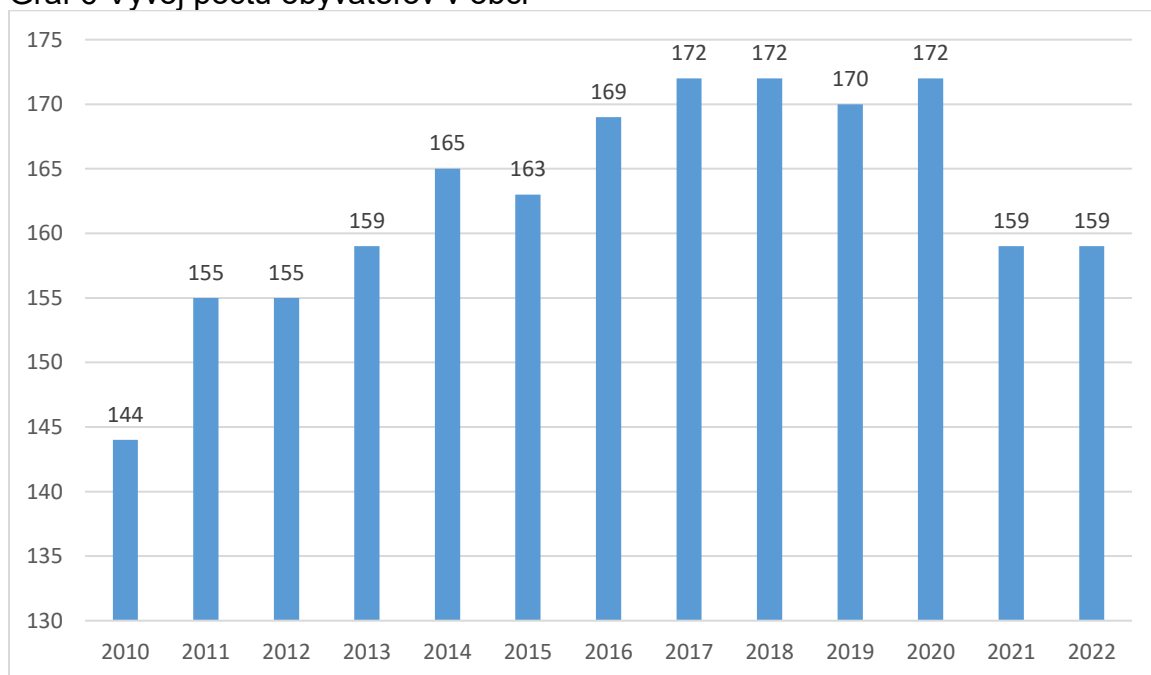
Počet obyvateľov obce má zo strednodobého hľadiska mierne klesajúci trend. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2010. Vývoj počtu obyvateľov v obci popisuje tabuľka č.7, graf č.6 na základe údajov Štatistického úradu SR k 31.12. kalendárneho roku.

Tabuľka 7 Počet obyvateľov (k 31.12.)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet	144	155	155	159	165	163	169	172	172	170	172	159	159

Zdroj: Štatistický úrad SR (Moja obec v štatistikách)

Graf 6 Vývoj počtu obyvateľov v obci

Zdroj: Štatistický úrad SR

Demografický ukazovateľ prirodzeného prírastku vychádza z ukazovateľov počtu živonarodených a zomretých. Obec zo strednodobého hľadiska má vyšší počet zomretých obyvateľov v porovnaní so živonarodenými. Prirodzený prírastok obyvateľov v sledovanom období popisuje tabuľka č. 8.

Tabuľka 8 Prirodzený prírastok v obci

Katégoria/rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Narodení	2	4	0	3	2	4	0	0	0	3	0	0
Zomretí	2	2	3	0	4	1	2	3	2	1	3	5
Prirodzený prírastok	0	2	-3	3	-2	3	-2	-3	-2	2	-3	-5

Zdroj: Štatistický úrad SR

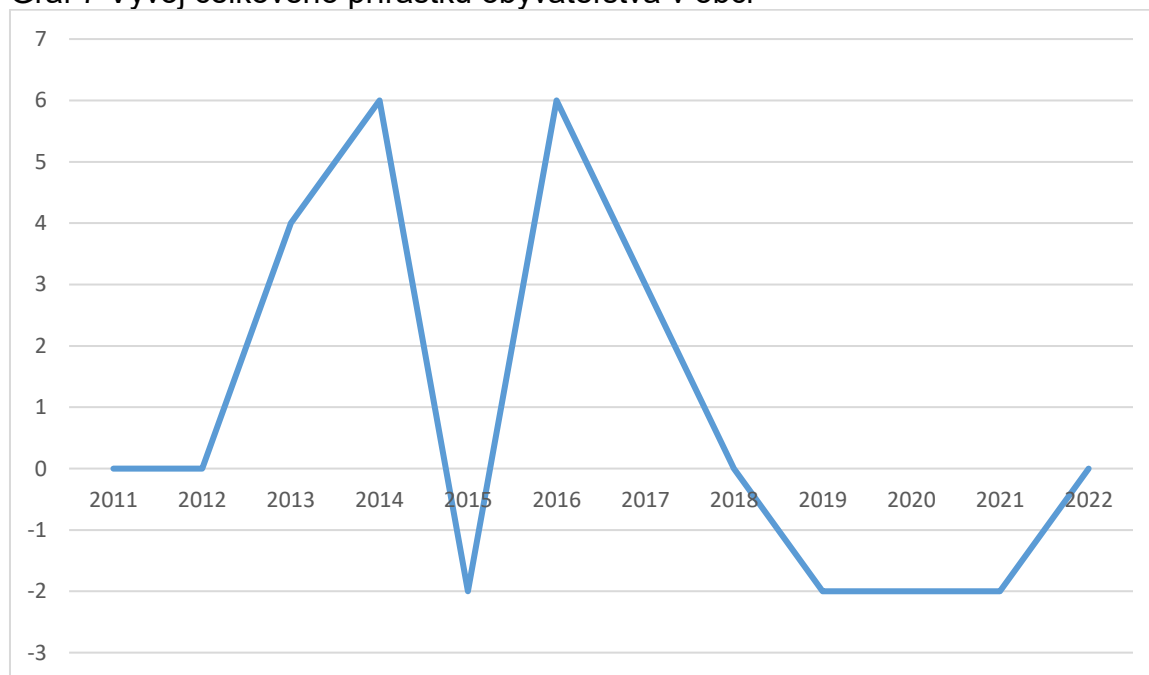
Ukazovateľ celkového prírastku sa odvíja od dvoch ďalších ukazovateľov – prirodzeného prírastku a migračného salda. Celkový prírastok obce Orávka v sledovanom období rokov 2011 až 2022 popisuje tabuľka č. 9 a graf č. 7 nižšie.

Tabuľka 9 Celkový prírastok v obci

Katégoria/rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prirodzený prírastok	0	2	-3	3	-2	3	-2	-3	-2	-2	-3	-5
Migračné saldo	0	-2	7	3	0	3	5	3	0	0	1	5
Celkový prírastok	0	0	4	6	-2	6	3	0	-2	-2	-2	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 7 Vývoj celkového prírastku obyvateľstva v obci

Zdroj: Štatistický úrad SR

Nasledujúce demografické údaje popisujúce obec Orávku vychádzajú z dát výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021. Dáta predstavujú stav k 1.1.2021, z toho dôvodu bude uvádzaný počet obyvateľov 161 v porovnaní s údajom

Štatistického úradu SR (databáza Moja obec v štatistikách), ktorá eviduje dáta k 31.12. sledovaného roku v prípade obce Orávka za rok 2022 bol počet obyvateľov 159.

V obci je najviac zastúpená rímskokatolícka cirkev v SR 45,34 %. Významnú skupinu obyvateľov 63 (39,13 %) tvoria tí, ktorí sa nehlásia k žiadnemu vierovyznaniu. Ďalšie vyznania sú zastúpené v obci v minimálnej miere. Náboženské vierovyznanie obyvateľov obce popisuje tabuľka č.10.

Tabuľka 10 Náboženské vyznanie obyvateľov

Vierovyznanie obyvateľov k roku 2021	Počet obyvateľov	Podiel v %
Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike	73	45,34
Bez vyznania	63	39,13
Nezistené	7	4,35
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5	3,11
Cirkev adventistov siedmeho dňa, Slovenské združenie	5	3,11
Reformovaná cirkev na Slovensku (kalvínske)	2	1,24
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke)	2	1,24
Iné	2	1,24
Budhizmus	1	0,62
Ad hoc hnutia	1	0,62
Spolu	161	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

V obci Orávka je v najväčšej miere zastúpená slovenská národnosť 88,20 %. Z ďalších národností sú ešte zastúpené maďarská a rómska národnosť. Štruktúru národnosti obyvateľov v obci na základe SODB 2021 bližšie popisuje tabuľka č.11.

Tabuľka 11 Národnosť obyvateľov v obci

Národnosť obyvateľov	Počet obyvateľov	Podiel v %
Slovenská	142	88,20
Maďarska	13	8,07
Nezistená	5	3,11
Rómska	1	0,62
Spolu	161	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Vzdelanie

Vzdelanostnú štruktúru obce tvorí v mierne vyššom počte nízko kvalifikované obyvateľstvo. Základné vzdelanie má 35 obyvateľov (21,74 %), stredoškolské bez maturity 30 obyvateľov (18,63 %), stredoškolské s maturitou 53 obyvateľov (32,92 %). Vyššie odborné vzdelanie má 6 obyvateľov (3,73 %), vysokoškolské vzdelanie 14 obyvateľov (8,70 %). Nezistených bolo 5 obyvateľov (3,11 %).

Tabuľka 12 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Stupeň vzdelania	Počet obyvateľov	Podiel v %
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	18	11,18
Základné vzdelanie	35	21,74
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	30	18,63
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	53	32,92
Vyššie odborné vzdelanie	6	3,73
Vysokoškolské vzdelanie	14	8,70
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	0	0,00
Nezistené	5	3,11
Spolu	161	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Kultúrno – spoločenský život v obci

V obci majú svoje tradície kultúrno spoločenské podujatia. Ich realizácia začína vo februári detským karnevalom a končí v decembri silvestrovskou zábavou. Vzhľadom k minulým epidemiologickým opatreniam v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID-19 ich v uplynulom období nebolo možné realizovať, prípadne v obmedzených režimoch pri dodržaní všetkých príslušných pandemických opatrení. V súčasnosti sa ich samospráva všetky podľa svojich možností snaží oživiť a navrátiť komunitný život do obce.

Tabuľka 13 Kultúrno - spoločenské podujatia v obci

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Máj	Spomienková vatra	Obec
Júl	Volejbalový turnaj	Obec
August	Oslavy založenia obce, zemiakové oslavy	Obec
November	Deň Seniorov	Obec

Zdroj: Obecná štatistika

Bytová politika

Štruktúru domového a bytového fondu na základe zistenia SODB 2021 v obci Orávka v najväčšej miere 91,03 % tvoria rodinné domy. V obci sa ešte nachádzajú ďalšie druhy stavieb, podľa popisu tabuľky č.14.

Tabuľka 14 Domový a bytový fond

Domový a bytový fond k 1.1.2021	Počet obyvateľov	Podiel v %
Rodinný dom	66	90,41
Ostatné budovy na bývanie	2	2,74

Bytový dom	1	1,37
Polyfunkčná budova	1	1,37
Ostatné	5	1,36
Núdzový objekt, neurčený na bývanie	1	1,37
Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	3	0,82
Spolu	73	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Najväčšia výstavba v obci prebehla v obdobiach rokov 1919-1945 a 1961-1980. Bližšiu históriu výstavby popisuje tabuľka č.15 nižšie.

Tabuľka 15 História výstavby

Obdobie	Počet stavieb	Podiel v %
pred rokom 1919	5	6,85
1919 - 1945	27	36,99
1946 - 1960	7	9,59
1961 - 1980	23	31,51
1981 - 2000	3	4,11
2001 - 2010	3	4,11
2011 - 2015	0	0,00
2016 a neskôr	3	4,11
Nezistené	2	2,74

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Ekonomika

Finančné možnosti obce a majetkovú situáciu podrobne popisuje dokument Návrh Záverečného účtu obce Orávka za rok 2021 a 2022. Tabuľka č. 16 popisuje vývoj majetku obce za rok 2021 z účtovných jednotiek.

Tabuľka 16 Majetok obce

Majetok obce		
Druh	Skutočnosť k 31.12.2021	Skutočnosť k 31.12.2022
Neobežný majetok spolu	233 160,63	216 592,04
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	0,00
Dlhodobý hmotný majetok	203 648,63	187 080,04
Dlhodobý finančný majetok	29 512,00	29 512,00
Obežný majetok spolu	111 420,72	50 333,26
Zásoby	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	2 885,00	32 704,24
Finančné účty	108 535,72	17 629,02
Časové rozlíšenie	0,00	0,00
Majetok spolu	344 581,35	266 925,30

Zdroj: Obecná štatistika

Vo verejnej správe v rámci obce Orávka pracuje starosta, 1 zamestnanec na úväzok 0,1 a jedna pracovníčka ako živnostníčka. Zamestnanosť vo verejnej správe popisuje tabuľka č. 17.

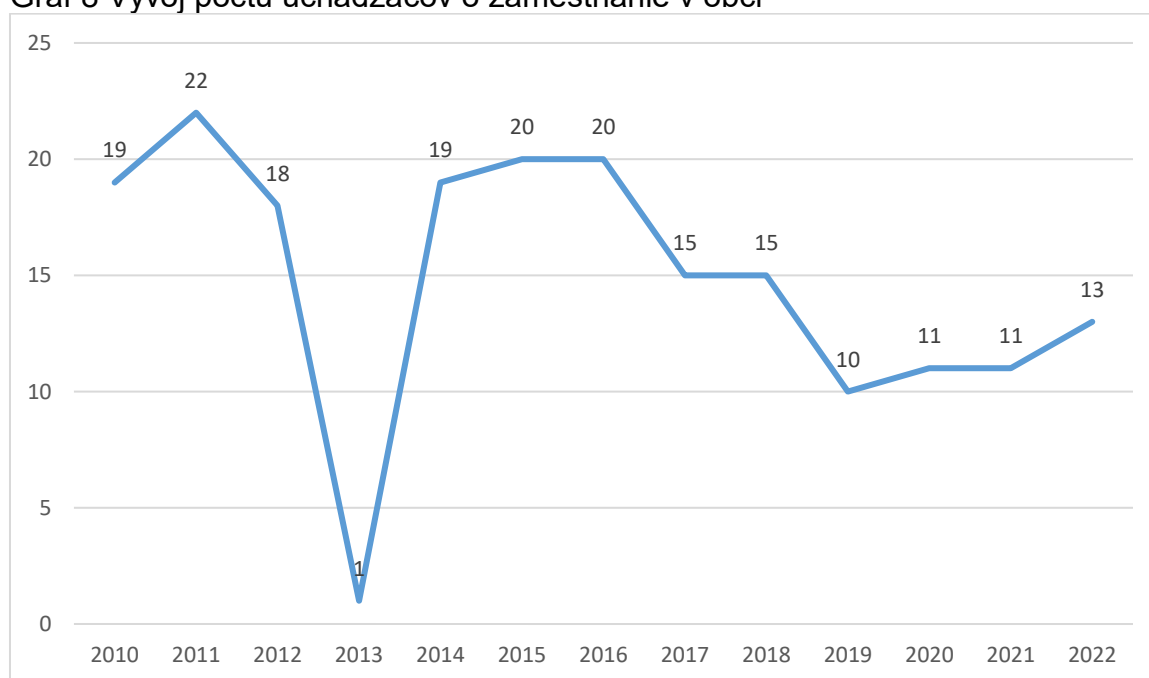
Tabuľka 17 Počet zamestnancov vo verejnej správe

Zamestnanie vo verejnej správe	muži	ženy
Obecný úrad	1	1
Iné		1
SPOLU	1	2

Zdroj: Obecná štatistika

Obec Orávka zaznamenala počas sledovaného obdobia 2010 – 2021 nerovnomerný klesajúci trend uchádzačov o zamestnanie. Podľa sledovaných hodnôt najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie bol zaznamenaný v roku 2011 a to 22 osôb. Najnižší počet uchádzačov o zamestnanie bol dosiahnutý v roku 2013 v počte jednej osoby. Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci popisuje nasledovný graf č.8.

Graf 8 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci

Zdroj: Štatistický úrad SR, Moja obec v štatistikách.

Na území obce svoju činnosť vykonáva niekoľko podnikateľských subjektov. Najvýznamnejšie z nich sú uvedené v tabuľke č. 18.

Tabuľka 18 Evidencia podnikateľských subjektov

P.č.	Podnikateľský subjekt
1	Roľnícka spoločnosť a .s., Bottovo 154, 980 41, IČO: 31580700
2	Vegal, s.r.o., SNP 10, Rimavská Sobota 979 01, IČO: 36048453
3	Anton Kovalčík SHR, Pri Slanej 2, 982 01 Tornaľa, IČO: 37893173
4	Marek Maliar – Sovov ranč, Bottovo 70, 980 41, IČO: 40208222

5	Dušan Sekeráš SHR, Orávka 5., 980 42 Rimavská Seč, IČO: 45017085
6	AGRO-MAT s.r.o. Štefanovičova 7, 811 04 Bratislava , IČO: 36035483
7	Csaba Bettés, SHR roľník, Zádor 31, 980 42 Zádor, IČO: 31895662

Zdroj: Obecná štatistika

Sociálne služby

Obec v súlade svojich zdrojov v súčasnosti poskytuje nasledujúce sociálne služby:

- jednorazová dávka v hmotnej núdzi,
- základné sociálne poradenstvo,
- umiestnenie občanov v zariadení pre seniorov,
- umiestnenie občanov v zariadení opatrovateľskej služby a domove sociálnych služieb (v zariadení mimo obce),
- sociálne poradenstvo a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia...).

Obec Orávka poskytuje sociálne služby zadefinované zákonom. Sociálne poradenstvo (riešenie rodinných problémov, sociálnych problémov obyvateľov obce).

2.3. Identifikácia výziev, limitov a problémov

Vonkajšie prostredie je určované Európskou úniou a legislatívou Slovenskej republiky. V danej oblasti je smerodajný najmä Plán obnovy a odolnosti SR. Slovensko už pred krízou spôsobenou pandémiou COVID-19 začalo zaostávať. Proces dobiehania životnej úrovne vyspelých štátov EÚ na rozdiel od regionálnych konkurentov spomalil, a to najmä pre absenciu reforiem. Prílev zahraničného kapitálu a know-how, ktorý bol v minulosti hlavným ťahúňom ekonomického dobiehania, sa vyčerpáva. Hlavnou výzvou pre Slovensko je preto vymaniť sa z pasce stredného príjmu a reštartovať konvergenčný proces. Ten by mal byť založený na zveľaďovaní ľudského kapitálu a vytváraní inovačného prostredia, ktoré posilní konkurencieschopnosť Slovenska v aktivitách s vyššou pridanou hodnotou.

Plán obnovy a odolnosti je zameraný na päť kľúčových oblastí verejných politík:

- zelená ekonomika
- vzdelávanie
- veda, výskum a inovácie
- zdravie
- efektívna verejná správa a digitalizácia

Cieľové oblasti pre reformy a investície zohľadňujú kľúčové problémy slovenskej ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy. Boli vybraté na základe porovnania výsledkov krajiny oproti priemeru EÚ ako aj podľa spoločných európskych

priorít. Vzdelávanie, veda, výskum, inovácie a zdravie patria k oblastiam, v ktorých Slovensko vo výsledkoch v medzinárodnom porovnaní najviac zaostáva a Európska komisia v nich opakovane odporúča zintenzívniť reformné úsilie. Efektívna verejná správa a digitalizácia sú dôležitými faktormi, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie a kvalitu života. Zelená ekonomika podporí environmentálnu udržateľnosť, kvalitu života a prispeje k rozvoju zelených inovácií.

Tabuľka 19 PEST analýza

Sociálna oblasť	Technologická oblasť	Ekonomická oblasť
Demografické zmeny obyvateľstva	Využívanie IKT pre komunikáciu s obyvateľstvom	Využívanie štrukturálnych fondov EÚ pre spolufinancovanie projektov
Absencia adekvátneho prepojenia vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce	Zlepšovanie kvality poskytovaných služieb verejnosti	Daňové zaťaženie
Odliv mladých obyvateľov, starnutie populácie obce	Rast úrovne výskumu a vývoja, inovácie	Nové trhy a investičné príležitosti pre zamestnávateľov a podnikateľov
	Zavádzanie inovatívnych technológií u kľúčových zamestnávateľov v regióne	Dobudovanie cestnej infraštruktúry
Ekologická oblasť	Politická oblasť	Oblasť hodnôt
Objavenie doposiaľ neidentifikovaných ekologických zdrojov znečistenia	Pripravenosť Vlády SR na čerpanie finančných prostriedkov alokovaných v štrukturálnych fondoch EÚ	Zmena postojov obyvateľstva a ich zapájanie do rozvojových aktivít
Zhoršenie kvality podzemných zdrojov vody a nedostatok kvalitnej pitnej vody	Podpora Vlády SR v oblasti podnikateľského prostredia, inovácií, výskumu a vývoja, cestovného ruchu	
Zhoršujúca sa kvalita ovzdušia vplyvom znečistenia	Proces verejného obstarávania a s ním spojená legislatíva	
	VÚC podporujúca miestny rozvoj	

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Medzi kľúčové trendy vývoja, ktoré by významným spôsobom ovplyvňovali rozvoj územia obce, ak by sa stratégia PHSR neimplementovala, patrí:

- úbytok obyvateľstva územia spôsobený najmä migráciou,
- starnutie obyvateľstva,
- zvyšujúci sa dopyt, nároky a požiadavky na sociálne, zdravotné služby a zariadenia,

- dlhodobo vysoká miera nezamestnanosti,
- nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva,
- nízke pracovné návyky, najmä u mladých ľudí, dlhodobo nezamestnaných skupín obyvateľstva,
- nedostatočný súlad v kvalifikácií pracovnej sily a dopytu zamestnávateľov,
- slabo rozvinutá infraštruktúra cestovného ruchu,
- nedostatočná kooperácia a sieťovanie subjektov v území,
- nedostatočná úroveň dopravnéj infraštruktúry v území,
- nedostatočná podpora a aktivizácia územia na ochranu prírodných zdrojov,
- nedostatočné zapájanie miestnych aktérov do procesov ochrany prírody (legislatívne zmeny a pod.),
- absencia koordinačných kapacít pre dekarbonizáciu regiónu a rozvoj udržateľnej sebestačnej energetiky,
- nepripravenosť lesných a poľnohospodárskych systémov na zmenu klímy,
- existencia starých environmentálnych záťaží,
- zlý stav technickej a environmentálnej infraštruktúry,
- vysoká energetická náročnosť všetkých sektorov.

Tabuľka 20 Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík (rozvoja územia)

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Technické	Územie	Priemyselné havárie	Znečistenie životného prostredia	Nízka
Ekologické	Územie	Objavenie doposiaľ neidentifikovaných ekologických zdrojov znečistenia	Nadmerné ekologické znečistenie	Nízka
Sociálne	Územie	Odliv mladých obyvateľov, starnutie populácie obce	Neuspokojený dopyt po sociálnych službách	Vysoká
Ekonomické	Územie	Financovanie z komplementárnych zdrojov financovania	Nerealizovanie rozvojových projektov	Stredná

Zdroj: Vlastné spracovanie.

2.4. Strom výziev a problémov

Na základe zhodnotenia možných rizík a PEST analýzy bol zostavený nasledujúci strom výziev a problémov.

2.5. Výstup SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

SWOT analýza obce bola zostavená na základe spolupráce koordinátora prác a riadiaceho tímu. Kompletizuje a sumarizuje silné a slabé stránky obce, jej vonkajšie príležitosti a hrozby podľa dôležitosti. Analýza bola použitá na spracovanie prehľadu o strategickej situácii obce. SWOT analýza je východiskom pre formulovanie stratégie, ktorá vznikne ako súlad medzi internými schopnosťami obce a jej vonkajším prostredím.

Tabuľka 21 SWOT analýza

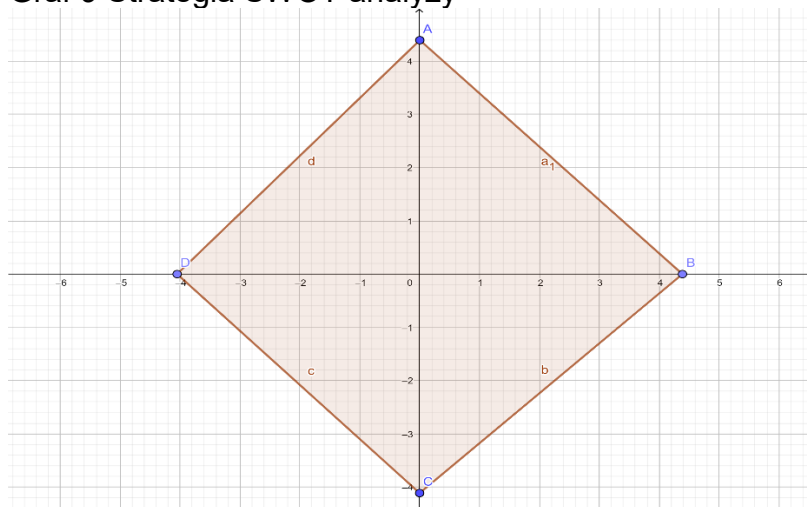
Silné stránky	Body	Váha	Spolu	Slabé stránky	Body	Váha	Spolu
Prírodný potenciál pre rekreáciu a pešiu turistiku	4	0,13	0,52	Stav technickej infraštruktúry	-4	0,25	-1,00
Komunitný život v obci	4	0,13	0,52	Stav environmentálnej infraštruktúry	-5	0,35	-1,75
Tradícia kultúry	3	0,11	0,33	Dostupnosť, ponuka služieb v obci	-2	0,15	-0,30
Poľnohospodárska atraktivita územia obce	5	0,25	1,25	Odliv mladých obyvateľov obce	-4	0,25	-1,00
Aktívny prístup samosprávy	5	0,25	1,25				

o všestranný rozvoj Nízka miera kriminality	4	0,13	0,52				
			4,39				-4,05
Príležitosti	Body	Váha	Spolu	Ohrozenia	Body	Váha	Spolu
Nové trendy v cestovnom ruchu (individuálna rekreácia, zážitkový vidiecky cestovný ruch)	5	0,25	1,25	Ekonomické, sociálne dopady pandémie COVID – 19	-3	0,11	-0,33
Dodatočné zdroje financovania	5	0,25	1,25	Energetická kríza	-5	0,33	-1,65
Rozšírenie spolupráce v mikroregióne	3	0,11	0,33	Inflačná kríza	-4	0,15	-0,60
Podporné mechanizmy informovanosti o doplnkové zdroje	4	0,13	0,52	Vysoká konkurencia čerpania eurofondov	-4	0,15	-0,60
Podpora projektov s pridanou hodnotou	4	0,13	0,52	Starnutie populácie	-4	0,15	-0,60
Odborné pomoc samosprávam	4	0,13	0,52	Administratívna náročnosť prípravy, realizácie, implementácie projektov s podporou NFP	-3	0,11	-0,33
			4,39				-4,11

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Sčítaním internej časti SWOT analýzy, $S = 4,39$ a $W = (-4,05)$ získame výsledok . Sčítaním externej časti SWOT analýzy $O = 4,39$ a $T = (-4,11)$ získame výsledok . Zo SWOT analýzy obce vyplýva ofenzívna stratégia. Obec vzhľadom na svoje súčasné silné stránky by mala byť schopná reagovať na vonkajšie príležitosti.

Graf 9 Stratégia SWOT analýzy

Zdroj: Vlastné spracovanie.

3. Rozvojová stratégia

Strategická časť PHSR nadväzuje na analytickú časť. Záver analytickej časti obsahuje SWOT analýzu a hodnotenie možných rizík. Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Strategická časť obsahuje:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Pri stanovení vízie rozvoja územia obce Orávka bolo nutné prihliadať na ten fakt, že sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10 až 15 rokov. Vízia by mal byť v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2022 – 2030.

Vízie a ciele národnej stratégie sa vzťahujú na obdobie do roku 2030. Ťažiskom dokumentu sú rozvojové priority štátu pre programové obdobie 2021- 2027, ktoré majú viesť k splneniu vytýčených významných národných cieľov.

„Víziou obce Orávka je so vzájomnou spoluprácou aktérov územia budovať vidiecku obec s komplexnými službami uspokojujúcimi potreby svojich obyvateľov so zreteľom na existujúce možnosti .„

Hlavným cieľom obce Orávka je : *„Synergickým efektom dosiahnuť zvýšenie kvality života obyvateľov obce, zvýšením ekonomickej výkonnosti obce, rozvojom sociálnej infraštruktúry so zreteľom na životné prostredie.*

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Pre naplnenie uvedenej vízie obce boli stanovené tri prioritné oblasti rozvoja počas rokov 2024 – 2030. Jedná sa o tieto oblasti:

1. **hospodárska oblasť,**
2. **sociálna oblasť,**
3. **environmentálna oblasť.**

V rámci **hospodárskej oblasti** k špecifickým cieľom patria: skvalitnenie a zlepšenie stavu technickej infraštruktúry, skvalitňovanie podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania. Dosiahnutie stanovených cieľov závisí predovšetkým od možností a schopností obce využiť doplnkové zdroje financovania.

Špecifické ciele **sociálnej oblasti** sa zameriavajú na projekty a aktivity starostlivosti o ľudské zdroje, poskytovanie sociálnych služieb, aktívnych opatrení trhu práce a zvyšujúce ich kvalitu života. Kvalita ľudských zdrojov predstavuje podstatný

faktor ďalšieho rozvoja obce, ktorého dynamika rozhodne o úspešnosti v naplnení stanovených cieľov vo všetkých prioritných oblastiach. Vízia predpokladá pozitívny vzťah občanov k obci, otvorenosť a poskytovanie bezpečia.

Špecifickým cieľom **environmentálnej oblasti** je ochrana a podpora udržateľnosti životného prostredia a na už zrealizované projekty v obci. Dôležitými sektormi uvedenej oblasti je prevencia, separácia odpadu, odpadové hospodárstvo (kanalizácia, ČOV), komunitná kompostáreň. Výsledkom stratégií vyššie uvedených oblastí by mal byť vyvážený rozvoj obce.

V týchto prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila strategické ciele a navrhla opatrenia, ktorými tieto strategické ciele dosiahne. Opatrenia prislúchajúce jednotlivým prioritným oblastiam sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č.23.

Tabuľka 22 Špecifické ciele a opatrenia rozvoja

1. Prioritná oblasť - Hospodárska	2. Prioritná oblasť - Sociálna	3. Prioritná oblasť - Environmentálna
Špecifický cieľ Skvalitnenie a zlepšenie stavu technickej infraštruktúry Skvalitňovanie podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania	Špecifický cieľ Zvýšenie kvality života obyvateľov obce Rozvoj kultúrnej oblasti a využitie kultúrneho dedičstva Zvýšenie vzdelanostnej úrovne	Špecifický cieľ Rozvoj environmentálnej infraštruktúry a vodného hospodárstva Zlepšenie stavu životného prostredia v obci Podpora biodiverzity v obci
Opatrenie 1.1 Budovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry Opatrenie 1.2 Zníženie energetickej náročnosti verejných budov Opatrenie 1.3 Obnova a rekonštrukcia vzhľadu obce Opatrenie 1.4 Podpora projektov v oblasti zefektívnenia verejnej správy	Opatrenie 2.1 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov Opatrenie 2.2 Rozvoj služieb obyvateľom Opatrenie 2.3 Podpora kultúrnych, športových, spoločenských aktivít a využitie kultúrneho dedičstva	Opatrenie 3.1 Budovanie, rekonštrukcia environmentálnej infraštruktúry Opatrenie 3.2 Odstraňovanie ekologických záťaží a nakladanie s odpadmi Opatrenie 3.3 Obnova vidieckej krajiny

Zdroj: Vlastné spracovanie.

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí

Uvedená podkapitola predstavuje programovú časť PHSR. Nadväzuje na strategickú časť kapitoly (a samotného PHSR) a obsahuje opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Zmyslom programovej časti je jej príspevok k splneniu stanoveného hlavného cieľa v oblasti rozvoja samosprávy.

Tabuľka 23 Súhrn opatrení, projektov podľa prioritných oblastí

PRIORITNÁ OBLASŤ 1 – HOSPODÁRSKA OBLASŤ		
Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 1.1 Budovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry	1.1.1 Výstavba nových, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich chodníkov vrátane rozšírenia dažďovej kanalizácie, rigolov, lávok	Hospodárska oblasť
	1.1.2 Podpora malého podnikania	
	1.1.3 Príprava stavebných pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu	
	1.1.4 Modernizácia verejného osvetlenia, využitie OZE	
	1.1.5 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a zmena palivovej základne	
	1.1.6 Dobudovanie miestnych komunikácií	
Opatrenie 1.2 Rekonštrukcia, modernizácia vybavenia, zníženie energetickej náročnosti verejných budov	1.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu	
	1.2.2 Rekonštrukcia budovy ZŠ	
Opatrenie 1.3 Obnova a rekonštrukcia vzhľadu obce	1.3.1 Podpora zachovania kultúrneho dedičstva	
	1.3.2 Podpora rozvoja cestovného ruchu	
	1.3.3 Využitie kultúrnych tradícií v obci Orávka	
	1.3.4 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	
Opatrenie 1.4 Podpora projektov v oblasti zefektívnenia verejnej správy	1.4.1 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom a podnikateľom v obci	
	1.4.2 Zlepšenie regionálnej spolupráce pri rozvojových aktivitách	
	1.4.3 Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie	
PRIORITNÁ OBLASŤ 2 – SOCIÁLNA OBLASŤ		
Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 2.1 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	2.1.1 Uplatňovanie nástrojov aktívnych opatrení trhu práce	Sociálna oblasť
	2.1.2 Budovanie komunitného centra	
Opatrenie 2.2 Rozvoj služieb obyvateľom	2.2.1 Zriadenie obecnej knižnice	
	2.2.2 Rozvoj sociálnych služieb	

	2.2.3 Podpora dochádzky detí, žiakov do MŠ a ZŠ	
	2.2.4 Zvýšenie atraktivity obce pre podnikateľov a ponuku služieb	
	2.2.5 Zriadenie, rozšírenie kamerového systému	
	2.2.6 Rozvoj sociálnych vybavení v obci - obchod	
Opatrenie 2.3 Podpora kultúrnych, športových, spoločenských aktivít a využitie kultúrneho dedičstva	2.3.1 Využitie nových foriem sociálnych inovácií pri zachovaní kultúrneho dedičstva	
	2.3.2 Rekonštrukcia, modernizácia športového ihriska	
	2.3.3 Rekonštrukcia, modernizácia detského ihriska	
	2.3.4 Modernizácia športového areálu	
PRIORITNÁ OBLASŤ 3 – ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ		
Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie 3.1 Budovanie, rekonštrukcia environmentálnej infraštruktúry	3.1.1 Zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody	Environmentálna oblasť
	3.1.2 Vybudovanie siete verejných vodovodov	
	3.1.3 Vybudovanie kanalizačnej siete	
Opatrenie 3.2 Odstraňovanie ekologických záťaží a nakladanie s odpadmi	3.2.1 Podpora projektov a aktivít v oblasti ochrany prírody a krajiny, environmentálnej osvetvy a kultúrneho dedičstva	Environmentálna oblasť
	3.2.2 Vybudovanie komunitnej kompostárne	
	3.2.3 Zníženie prašnosti miestnych komunikácií v obci	
Opatrenie 3.3 Obnova vidieckej krajiny	3.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, okolia obce, výsadba verejnej zelene	Environmentálna oblasť
	3.3.5 Vybudovanie oddychovej zóny (altánok)	

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v prehľade v tabuľke č. 25.

Ukazovatele sú rozdelené do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu - práce, tovary a služby, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska,

- ukazovatele výsledku - okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu - dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Tabuľka 24 Ukazovatele vstupov, výsledkov, dopadov PHSR

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
1.1.1 Výstavba nových, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich chodníkov vrátane rozšírenia dažďovej kanalizácie, rigolov, lávok						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		250 000,00
	Výsledok	Dĺžka novovybudovaných, rekonštruovaných, modernizovaných chodníkov, dažďovej kanalizácie, rigolov, lávok	OcÚ	m		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
Priorita 1.1.2 Podpora malého a stredného podnikania						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Počet podporených projektov	OcÚ	Počet		
	Dopad	Počet realizovaných projektov ekonomickej oblasti	OcÚ	Počet		
1.1.3 Príprava stavebných pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		10 000,00
	Výsledok	Počet vyčlenených stavebných pozemkov	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.1.4 Modernizácia verejného osvetlenia, využitie OZE						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Počet nových svietidiel	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.1.5 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a zmena palivovej základne						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Miera zníženej spotreby energie	OcÚ	Podiel (%)		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.1.6 Dobudovanie miestnych komunikácií						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		150 000,00
	Výsledok	Dĺžka vybudovaných miestnych komunikácií	OcÚ	m		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		200 000,00
	Výsledok	Rekonštruovaná verejná budova	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.2.2 Rekonštrukcia budovy ZŠ						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		200 000,00
	Výsledok	Rekonštruovaná verejná budova	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.3.1 Podpora zachovania kultúrneho dedičstva						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Rekonštrukcia, modernizácia pamiatok kultúrneho dedičstva	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty zachovania kultúrneho dedičstva	OcÚ	Počet		
1.3.2 Podpora rozvoja cestovného ruchu						
	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00

Hlavné – Core ukazovatele	Výsledok	Počet podporených aktivít	OcÚ	m		
	Dopad	Zrealizované projekty ekonomickej, technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
1.3.3 Využitie kultúrnych tradícií v obci Orávka						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		15 000,00
	Výsledok	Zvýšenie podpory kultúrnych tradícií v obci Orávka	OcÚ	Počet		
	Dopad	Lokality so zlepšenými podmienkami pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu	OcÚ	Počet		
1.3.4 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		25 000,00
	Výsledok	Počet realizovaných aktivít	OcÚ	Počet		
	Dopad	Počet rekonštruovaných kultúrnych pamiatok	OcÚ	Počet		
1.4.1 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom a podnikateľom v obci						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Počet zavedených elektronických služieb	OcÚ	Počet		
	Dopad	Počet poskytovaných elektronických služieb verejnej správy	OcÚ	Počet		
1.4.2 Zlepšenie regionálnej spolupráce pri rozvojových aktivitách						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		10 000,00
	Výsledok	Počet partnerov zapojených do podpory regionálneho rozvoja	OcÚ	Počet		
	Dopad	Počet partnerov zapojených do podpory regionálneho rozvoja	OcÚ	Počet		
1.4.3 Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		5 000,00
	Výsledok	Počet aktualizovaných dokumentov	OcÚ	Počet		
	Dopad	Počet aktualizovaných dokumentov	OcÚ	Počet		
2.1.1 Uplatňovanie nástrojov aktívnych opatrení trhu práce						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Počet realizovaných aktivít	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie kvality života v obci	OcÚ	Počet		
2.1.2 Budovanie komunitného centra						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		50 000,00
	Výsledok	Počet vybudovaných komunitných centier	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie kvality života v obci	OcÚ	Počet		
2.2.1 Zriadenie obecnej knižnice						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		15 000,00
	Výsledok	Počet obecných knižníc	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie kvality života v obci	OcÚ	Počet		
2.2.2 Rozvoj sociálnych služieb						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Počet poskytovaných sociálnych služieb	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie kvality života v obci	OcÚ	Počet		
2.2.3 Podpora dochádzky detí, žiakov do MŠ a ZŠ						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		25 000,00
	Výsledok	Počet realizovaných opatrení	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej oblasti	OcÚ	Počet		
2.2.4 Zvýšenie atraktivity obce pre podnikateľov a ponuku služieb						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		20 000,00
	Výsledok	Počet nových podnikateľských služieb v obci	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie ponuky služieb v obci	OcÚ	Počet		
2.2.5 Zriadenie, rozšírenie kamerového systému						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		5 000,00
	Výsledok	Zníženie miery kriminality	OcÚ	%		
	Dopad	Počet zariadení kamerového systému	OcÚ	Počet		
2.2.6 Rozvoj sociálnych vybavení v obci – obchod						

Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Počet nových podnikateľských služieb v obci	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie ponuky služieb v obci	OcÚ	Počet		
2.3.1 Využitie nových foriem sociálnych inovácií pri zachovaní kultúrneho dedičstva						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		40 000,00
	Výsledok	Počet nových inovatívnych opatrení	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zvýšenie návštevnosti obce	OcÚ	Počet		
2.3.2 Rekonštrukcia, modernizácia športového ihriska						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		70 000,00
	Výsledok	Počet rekonštrukčných prác	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
2.3.3 Rekonštrukcia, modernizácia detského ihriska						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		60 000,00
	Výsledok	Počet rekonštrukčných prác	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
2.3.4 Modernizácia športového areálu						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		70 000,00
	Výsledok	Počet modernizovaných športovísk	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.1.1 Zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		200 000,00
	Výsledok	Počet rekonštrukčných prác na obecných studniach	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej, environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.1.2 Vybudovanie siete verejných vodovodov						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		500 000,00
	Výsledok	Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	OcÚ	m		
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.1.3 Vybudovanie kanalizačnej siete						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		500 000,00
	Výsledok	Dĺžka vybudovanej kanalizačnej siete	OcÚ	m		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.2.1 Podpora projektov a aktivít v oblasti ochrany prírody a krajiny, environmentálnej osvetly a kultúrneho dedičstva						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Počet zberných dvorov	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.2.2 Vybudovanie komunitnej kompostárne						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Počet kompostární	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.2.3 Zníženie prašnosti miestnych komunikácií v obci						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Miera zníženia prašnosti v obci	OcÚ	%		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		
3.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, okolia obce, výsadba verejnej zelene						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		40 000,00
	Výsledok	Revitalizované verejné priestranstvá	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		

3.3.2 Vybudovanie oddychovej zóny (altánok)						
Hlavné – Core ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR		30 000,00
	Výsledok	Počet vybudovaných oddychových zón	OcÚ	Počet		
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	Počet		

Zdroj: Vlastné spracovanie.

4. Implementačný plán a plán monitorovania

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce s formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- východiská,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR,
- akčný plán s výhľadom na roky 2023-2030.

4.1. Nástroje, opatrenia, aktivity na implementáciu stratégie

Obecný úrad má v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja dostatočné skúsenosti na programovej aj projektovej úrovni. Pri realizácii PHSR vystupujú ako partneri obyvatelia obce, ktorí boli prizvaní a zúčastnili sa verejných stretnutí, kde definovali svoje požiadavky, spolupracovali pri definovaní silných a slabých stránok svojej obce. Následne aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHSR obce. V rámci prípravy dokumentu bol vypracovaný i dotazník, ktorý bol distribuovaný obcou do domácnosti. Výstupy dotazníkového prieskumu boli zapracované do strategického dokumentu a obec pristúpila aj k verejným stretnutiam s občanmi/podnikateľmi a záujmovými skupinami. Rovnako tak poslanci a zamestnanci OcÚ boli prizvaní ku konzultácii jednotlivých častí strategického dokumentu.

Realizácia PHSR obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta). Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky poslancov, OcÚ, partnerov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. Táto činnosť naplánovaná do termínu september príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok, aj jeho prípadná aktualizácia.

Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Obecné zastupiteľstvo taktiež schvaľuje spolufinancovanie projektov. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jeho predstaviteľom je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nespádajú do právomocí a

kompetencií obecného zastupiteľstva. Starosta sa spolupodieľal na príprave dokumentu, riadil proces realizácie, podpisuje schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (radiace orgány príslušných operačných programov, dodávatelia, kontrolné skupiny projektov a i.).

Inštitucionálnu a administratívnu stránku zabezpečuje obecný úrad. Vzhľadom na personálne kapacity obecnej samosprávy, bude obecný úrad (v prípade nutnosti a zváženía možností) spolupracovať s externými konzultačnými spoločnosťami.

Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR v rámci povinnej i nep povinnej činnosti informovania a publicity (pri projektoch financovaných z EŠIF a dotačných titulov) alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov. Vzhľadom na charakter obce, prebieha komunikácia osobným stykom s predstaviteľmi/zamestnancami obce, alebo priamou účasťou na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Dôležitým nástrojom komunikácie je pre obec webová stránka, ďalej informačná tabuľa, rozhlas a noviny. Komunikácia s obyvateľmi prebieha neustále až do ukončenia platnosti PHSR.

Ďalším nástrojom komunikácie sú i rokovania v rámci obecného zastupiteľstva, kde materiál na rokovanie pripravuje starosta obce v súčinnosti so zamestnancami obce. Rovnako tak hlavný kontrolór, vychádzajúc z definície jeho funkcie, môže dať stanovisko k prerokovanému materiálu.

4.2. Systém monitorovania plnenia priorít a cieľov stratégie

Proces monitorovania PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú uvedené v tabuľke č. 25 (vyššie) – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania je monitorovacia správa za príslušný rok schválená OcÚ, resp. monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v systéme ITMS. Za prípravu monitorovacej správy zodpovedá príslušný garant podľa povahy projektu. Jednať sa pritom môže o starostu obce, hlavného kontrolóra obce, poslancov, resp. inú poverenú osobu.

Cieľom monitorovania je získavanie informácií o reálnom plnení opatrení, o prípadnom negatívnom vývoji, spôsobe realizácie, definovanie a prijatie nápravných opatrení.

Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky partnerov, OcÚ, poslancov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. Táto činnosť je naplánovaná do termínu príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok, jeho prípadná aktualizácia, hodnotenie ukazovateľov vrátane korekcií v rámci pravidelného každoročného hodnotenia. V prípade nutnosti korekcií mimo stanovené termíny vykoná korekciu starosta obce. Celkový plán hodnotenia je spracovaný v tabuľke č. 26 (nižšie).

Tabuľka 25 Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2024-2030

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2026	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PHRSR	2025	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Nerozhoduje	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a/alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí a/alebo zmene hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
		Pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2025-2030	Na základe rozhodnutia starostu v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR, na základe Správy auditu.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Súčasťou systému monitorovania plnenia priorít a cieľov PHSR je aj stanovenie si akčného plánu realizácie projektov a opatrení. Nasledujúca tabuľka č. 27 sumarizuje plán realizácie opatrení pre jednotlivé prioritné oblasti PHSR.

Tabuľka 26 Akčný plán na roky 2023-2030

Akčný plán pre oblasť PO Hospodárska oblasť	
Opatrenie 1.1 Budovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry	Realizátor
1.1.1 Výstavba nových, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich chodníkov vrátane rozšírenia dažďovej kanalizácie, rigolov, lávok	Obec
1.1.2 Podpora malého a stredného podnikania	Obec
1.1.3 Príprava stavebných pozemkov pre individuálnu výstavbu	Obec
1.1.4 Modernizácia verejného osvetlenia, využitie OZE	Obec
1.1.5 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a zmena palivovej základne	
1.1.6 Dobudovanie miestnych komunikácií	Obec
Opatrenie 1.2 Rekonštrukcia, modernizácia vybavenia, zníženie energetickej náročnosti verejných budov	
1.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu	Obec
1.2.2 Rekonštrukcia budovy ZŠ	Obec
Opatrenie 1.3 Obnova a rekonštrukcia vzhľadu obce	
1.3.1 Podpora zachovania kultúrneho dedičstva	Obec
1.3.2 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Obec

1.3.3 Využitie kultúrnych tradícií v obci Orávka	Obec
1.3.4 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Obec
Opatrenie 1.4 Podpora projektov v oblasti zefektívnenia verejnej správy	
1.4.1 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom a podnikateľom v obci	Obec
1.4.2 Zlepšenie regionálnej spolupráce pri rozvojových aktivitách	Obec
1.4.3 Spracovanie územnosprávnej dokumentácie	Obec
Akčný plán pre oblasť PO Sociálna oblasť	
Opatrenie 2.1 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	
2.1.1 Uplatňovanie nástrojov aktívnych opatrení trhu práce	Obec
2.1.2 Budovanie komunitného centra	Obec
Opatrenie 2.2 Rozvoj služieb obyvateľom	
2.2.1 Zriadenie obecnej knižnice	Obec
2.2.2 Rozvoj sociálnych služieb	Obec
2.2.3 Podpora dochádzky detí, žiakov do MŠ a ZŠ	Obec
2.2.4 Zvýšenie atraktivity obce pre podnikateľov a ponuku služieb	Obec
2.2.5 Zriadenie, rozšírenie kamerového systému	Obec
2.2.6 Rozvoj sociálnych vybavení v obci – obchod	Obec
Opatrenie 2.3 Podpora kultúrnych, športových, spoločenských aktivít a využitie kultúrneho dedičstva	
2.3.1 Využitie nových foriem sociálnych inovácií pri zachovaní kultúrneho dedičstva	Obec
2.3.2 Rekonštrukcia, modernizácia športového ihriska	Obec
2.3.3 Rekonštrukcia, modernizácia detského ihriska	Obec
2.3.4 Modernizácia športového areálu	
Akčný plán pre oblasť PO Environmentálne oblasť	
Opatrenie 3.1 Budovanie, rekonštrukcia environmentálnej infraštruktúry	
3.1.1 Zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody	Obec
3.1.2 Vybudovanie siete verejných vodovodov	Obec
3.1.3 Vybudovanie kanalizačnej siete	Obec
Opatrenie 3.2 Odstraňovanie ekologických záťaží a nakladanie s odpadmi	
3.2.1 Podpora projektov a aktivít v oblasti ochrany prírody a krajiny, environmentálnej osvedy a kultúrneho dedičstva	Obec
3.2.2 Vybudovanie komunitnej kompostárne	Obec
3.2.3 Zníženie prašnosti miestnych komunikácií v obci	
Opatrenie 3.3 Obnova vidieckej krajiny	
3.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, okolia obce, výsadba verejnej zelene	Obec
3.3.2 Vybudovanie odychovej zóny (altánok)	Obec

Zdroj: Vlastné spracovanie

5. Plán využitia zdrojov a finančný plán

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Postupovalo sa podľa metodiky a to nasledovne:

- Pracovná skupina zabezpečila spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR a indikatívny finančný plán PHSR.
- Koordinátor prác vypracoval návrhy hodnotiacich tabuliek podľa troch oblastí.
- Návrh finančnej časti sa prerokoval v pracovnej skupine a aj s partnermi.
- Schválený indikatívny rozpočet sa zapracuje do programového rozpočtu samosprávy a ďalších záväzných dokumentov.
- Pracovná skupina zabezpečila rozpracovanie Indikatívneho finančného plánu do akčných plánov.

5.1. Plán využitia zdrojov, finančný plán implementácie stratégie

Zdroje financovania realizácie PHSR je možné rozčleniť na dve základné kategórie:

Riadne zdroje finančného zabezpečenia

Verejné zdroje

- štátny rozpočet,
- štátne účelové fondy (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- rozpočet vyšších územných celkov (VÚC),
- rozpočet obce.

Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- iné prostriedky.

Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia

- finančné prostriedky z Európskej únie (programovacie obdobie 2021-2027)
Financovanie jednotlivých projektov bude viaczdrojové, pričom závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa opierať o zdroje obce, štátu, EÚ, VÚC a súkromné zdroje. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bolo

stanovené kvalifikovaným odhadom, prieskumom a taktiež sa vychádzalo z existujúcich výkazov výmerov/rozpočtov projektantov. Finálne podoby budú súčasťou ŽoNFP a budú vychádzať najmä z procesu verejného obstarávania.

2.3.1 Využitie nových foriem sociálnych inovácií pri zachovaní kultúrneho dedičstva	40 000,00		34 000,00		2 800,00		3 200,00	
2.3.2 Rekonštrukcia, modernizácia športového ihriska	70 000,00		59 500,00		4 900,00		5 600,00	
2.3.3 Rekonštrukcia, modernizácia detského ihriska	60 000,00		51 000,00		4 200,00		4 800,00	
2.3.4 Modernizácia športového areálu	70 000,00		59 500,00		4 900,00		5 600,00	
3.1.1 Zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody	200 000,00		170 000,00		14 000,00		16 000,00	
3.1.2 Vybudovanie siete verejných vodovodov	500 000,00		425 000,00		35 000,00		40 000,00	
3.1.3 Vybudovanie kanalizačnej siete	500 000,00		425 000,00		35 000,00		40 000,00	
3.2.1 Podpora projektov a aktivít v oblasti ochrany prírody a krajiny, environmentálnej osvetvy a kultúrneho dedičstva	30 000,00		25 500,00		2 100,00		2 400,00	
3.2.2 Vybudovanie komunitnej kompostárne	30 000,00		25 500,00		2 100,00		2 400,00	
3.2.3 Zníženie prašnosti miestnych komunikácií v obci	30 000,00		25 500,00		2 100,00		2 400,00	
3.3.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, okolia obce, výsadba verejnej zelene	40 000,00		34 000,00		2 800,00		3 200,00	
3.3.2 Vybudovanie oddychovej zóny (altánok)	30 000,00		25 500,00		2 100,00		2 400,00	

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Po naplánovaní rozpočtov viacdrojového financovania jednotlivých projektov sa vykonala sumarizácia indikatívneho rozpočtu pre jednotlivé prioritné oblasti.

Tabuľka 28 Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	Zdroj							Spolu
	POO	EŠIF	CLLD	Št. rozp.	VÚC	Vlastné zdroje	Iné zdroje	
Hospodárska oblasť	400 000,00	514 250,00		45 350,00		50 400,00	5 000,00	1 015 000,00
Sociálna oblasť		327 250,00		26 950,00	5 000,00	30 800,00	35 000,00	425 00,00
Enviro. oblasť		1 156 000,00		95 200,00		108 800,00		1 360 000,00
Spolu	400 000,00	1 997 500,00	0,00	167 500,00	5 000,00	190 000,00	40 000,00	2 800 000,00

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovať v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, finančných možností obce Orávka.

Finančné zdroje

Kohézna politika EÚ 2021 – 2027

Súčasťou politiky súdržnosti v programovacom období 2021 – 2027 bude päť fondov.

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky sociálny fond (ESF)
- Kohézny fond (KF)
- Fond spravodlivej transformácie (FST)
- Európska územná spolupráca

Plán obnovy a odolnosti

Plán obnovy a odolnosti je zameraný na päť kľúčových oblastí verejných politík:

- zelená ekonomika
- vzdelávanie
- veda, výskum a inovácie
- zdravie

- efektívna verejná správa a digitalizácia

Cieľové oblasti pre reformy a investície zohľadňujú kľúčové problémy slovenskej ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy. Boli vybraté na základe porovnania výsledkov štátu oproti priemeru EÚ ako aj podľa spoločných európskych priorít. Vzdelávanie, veda, výskum, inovácie a zdravie patria k oblastiam, v ktorých Slovensko vo výsledkoch v medzinárodnom porovnaní najviac zaostáva a Európska komisia v nich opakovane odporúča zintenzívniť reformné úsilie. Efektívna verejná správa a digitalizácia sú dôležitými faktormi, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie a kvalitu života. Zelená ekonomika podporí environmentálnu udržateľnosť, kvalitu života a prispeje k rozvoju zelených inovácií.

Tabuľka 29 Rozdelenie alokácie prostriedkov z POO SR na komponenty v piatich kľúčových oblastiach

Č.	Názov komponentu	POO v mil. €	Digitálny príspevok	Zelený príspevok
	Zelená ekonomika	2 301	170	2 199
1	Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra	232	25	232
2	Obnova budov	741	0	735
3	Udržateľná doprava	801	145	705
4	Dekarbonizácia priemyslu	368	0	368
5	Adaptácia na zmenu klímy	159	0	159
	Vzdelávanie	892	235	114
6	Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch	210	0	39
7	Vzdelávanie pre 21. storočie	469	229	12
8	Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl	213	7	63
	Veda, výskum, inovácie	739	156	79
9	Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií	633	156	79
10	Lákание a udržanie talentov	106	0	0
	Zdravie	1 533	43	311
11	Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť	1 163	41	295
12	Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie	105	2	3
13	Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť	265	0	13
	Efektívna verejná správa a digitalizácia	1 110	730	29
14	Zlepšenie podnikateľského prostredia	11	6	0
15	Reforma justície	255	36	18
16	Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva	229	73	11

17	Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)	615	615	0
18	Zdravé, udržateľné a konkurencieschopné verejné financie	0	0	0
		6 575	1 334	2 732

Zdroj: Plán obnovy a odolnosti SR

OP Slovensko

Operačný program Slovensko nahradí v programovom období 2021 – 2027 existujúcich deväť operačných programov. Operačný program je základným dokumentom, ktorým sa budú riadiť investície z eurofondov.

Alokácia finančných prostriedkov sa bude realizovať na základe piatich politických cieľov, ktoré Operačný program sleduje:

- **Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa:** rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti;
- **Zelenšia, nízkouhlíková Európa:** lepšie energetické efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklo dopravy, ochranu prírody;
- **Prepojenejšia Európa:** dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti;
- **Sociálnejšia Európa:** podpora vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb;
- **Európa bližšie k občanom:** podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveľadenie kultúrneho dedičstva.

Metóda LEADER a CLLD – programové obdobie 2021 – 2027

Intervenčná spolupráca sa bude implementovať prostredníctvom programu LEADER nasledovnými opatreniami:

Opatrenie 1: Príprava stratégie miestneho rozvoja

Opatrenie 2: Implementácia operácií stratégie miestneho rozvoja vrátane prevádzky a animácii

Operácia 2.1 Vzdelávacie aktivity súvisiace s rozvojom vidieckych oblastí

Operácia 2.2 Diverzifikácia poľnohospodárstva

Operácia 2.3 Podpora malých a stredných podnikov v potravinárstve

Operácia 2.4 Vidiecky cestovný ruch a agroturistika

Operácia 2.5 Investície do rozvoja lesných oblastí - podpora lesohospodárskych podnikov a diverzifikácia lesohospodárskych činností

Operácia 2.6 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a obnova dedín

Operácia 2.7 Podpora ľudských zdrojov na vidieku – aktívna komunita a mládež

Operácia 2.8 Pozemkové úpravy v obciach

Opatrenie 3: Vykonávanie projektov spolupráce

6. Riadenie implementácie

6.1. Zabezpečenie súladu programového rozpočtu s plánom implementácie stratégie PHSR, zaradovanie projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce. Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy (SR, EÚ) a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Do kategórie s vysokou prioritou sú zaradené projekty s oporou vo VZN obce, projekty MAS a projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením a ukončeným procesom verejného obstarávania. Strednú prioritu majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF). Do kategórie 4 a 5 spadajú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez stavebného povolenia či ukončeného procesu VO).

Tabuľka 30 Hodnotiaci tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium - Opis podmienok pre zaradenie do priority	Projekt
1	Najvyššia	a) Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo legislatívy EÚ b) Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu Splnená jedna z podmienok	1.1.1, 1.1.5, 1.1.6, 1.2.1, 1.2.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.4, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3,
2	Vysoká	a) Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce b) Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným VO c) Projekty MAS Splnená jedna z podmienok	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 2.1.2, 2.3.1,
3	Stredná	Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania	1.1.2, 1.1.4, 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 2.1.1, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.3.1, 3.3.2
4	Nízka	a) Projekty definované ako zámery / v štádiu úvah.	1.1.3, 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6,
5	Najnižšia	Ostatné	

Zdroj: Vlastné spracovanie

7. Literárne zdroje

Zoznam dokumentov a literárnych zdrojov

Banskobystrický samosprávny kraj. Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/>

Dátové podklady IÚS/PHSR BBSK. Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/%C3%9Arad/Organiza%C4%8Dn%C3%A9jednotky%C3%9AraduBBSK/Oddeleniestrat%C3%A9gi%C3%ADaanal%C3%BDz/Integrovan%C3%A1%C3%BAzemn%C3%A1strat%C3%A9giaBBSKnaroky2021-2027/D%C3%A1tov%C3%A9podklady.aspx>

Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2019 – 2029. Dostupné na internete: <https://www.oravka.sk/komunitny-plan-obce>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Operačný program Slovensko. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/cko/politika-sudrznosti-eu/programove-obdobie-2021-2027/index.html>

Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Dostupné na internete: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/Metodika_PHRSR2020.pdf

Moja obec v štatistikách (obyvateľstvo, ekonomická aktivita, poľnohospodárstvo, organizačná štatistika). Dostupné na internete: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK0329515248>

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030. Dostupné na internete: https://www.nro.vicempremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava-novej-strategie-rur-sr-do-roku-2030.pdf

Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 – nové znenie. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/SLOVENSKO-2030.pdf>

Sociálno-ekonomický profil okresu Rimavská Sobota 2020 – Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/Portals/0/Users/052/64/564/Socio-ekonomick%C3%BD%20profil%20okresu%20Rimavsk%C3%A1%20Sobota.pdf>

SODB 2021 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Dostupné na internete: <https://www.scitanie.sk/moja-obec/SK0329515248>

SODB 2021 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Dostupné na internete: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/pocet-obyvatelov/OB/SK0329515248/OB>

Pozičný dokument na nové programové obdobie 2021-2027 v súvislosti s metódou LEADER a CLLD. Dostupné na internete: <https://www.sietmas.sk/pozicny-dokument-na-nove-programove-obdobie-2021-2027-v-suvvislosti-s-metodou-leader-a-clld-oznam/mid/398538/.html>

Plán obnovy a odolnosti SR. Dostupné na internete: https://www.mfsr.sk/files/archiv/1/Plan_obnovy_a_odolnosti.pdf

Operačný program Slovensko. Dostupné na internete: <https://www.eurofondy.gov.sk/programove-obdobie-2021-27/operacny-program-slovensko/index.html>

Operačný program Slovensko (verzia 1.0). Dostupné na internete: https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/03/Program_Slovensko_SK_verzia-1.0-1.pdf

Záverečný účet obce Orávka. Dostupný na internete: <https://www.oravka.sk/zaverecny-ucet-obce>